

УДК 351.72

Шумська Ганна Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (м. Харків)

Шляхи розвитку системи публічного управління для забезпечення ефективної державної та регіональної політики в Україні

Важливою умовою забезпечення ефективної державної та регіональної політики в Україні в динамічному середовищі в умовах воєнного стану є розвиток системи публічного управління, яке може бути досягнуто на основі використання органами влади інноваційних інструментів та цифрових технологій. Для того щоб органи влади змогли на високому рівні реалізовувати свої функції, їх діяльність має принципово змінитися на основі застосування нових підходів до забезпечення інноваційного розвитку системи публічного управління. Отже, без впровадження відповідних інноваційних інструментів та цифрових технологій у систему публічного управління, які є нагальними в умовах воєнного стану в Україні, органи влади не зможуть надавати якісні публічні послуги населенню країни, а також забезпечити реалізацію ефективної державної й регіональної політики. Усе вищезазначене підтверджує актуальність та своєчасність даного дослідження.

Мета дослідження, з огляду на означене, полягає в обґрунтуванні шляхів розвитку системи публічного управління для забезпечення ефективної державної та регіональної політики в Україні на засадах цифровізації.

Сучасні умови розвитку України характеризуються швидким поширенням цифрових технологій в усі сфери її внутрішньої та зовнішньої політики. Це створює передумови для докорінного перегляду моделі публічного управління на державному та регіональному рівні з метою підвищення ефективності виконуваних функцій органів влади у відповідності до нових викликів, забезпечення демократичності процедур і рішень з використанням сучасних

інформаційно-комунікаційних технологій.

Розвиток цифрового суспільства, актуальність якого зростає випереджаючими темпами в умовах воєнного стану, здійснює суттєвий вплив на організацію взаємодії суб'єктів соціально-економічних систем, змінює статус та склад учасників комунікативного процесу, принципи їх взаємодії на основі мережевого спілкування, сприяє відкритості та розвитку ринку публічних послуг. У таких умовах цифрова трансформація публічного управління є визначальною умовою для реалізації ефективної державної й регіональної політики у новій реальності, від чого залежить дієвість процесів цифровізації життєдіяльності суспільства, а також конкурентоспроможність держави та її можливості щодо інтеграції у глобальне економічне середовище.

Попри певні здобутки щодо реформування публічного управління на засадах цифровізації України ще необхідно пройти довгий шлях впровадження інноваційних інструментів і цифрових технологій, оскільки значна кількість органів влади продовжують досі використовувати застарілі системи і технології, які потребують заміни. Публічне управління в умовах зростання кількості завдань, ініціатив, проектів та одночасної оптимізації витрат повинне базуватися саме на технологічних та цифрових формах забезпечення його безперебійного функціонування. Доцільним також є зосередження особливої уваги на організаційному впорядкуванні інноваційної діяльності органів влади, впровадженні цифрових технологій в їх діяльність та раціональному використанні цифрового потенціалу, створенні сприятливого інноваційного середовища в системі органів влади. При цьому синергетичний потенціал мобільних, хмарних технологій, технологій аналізу даних, Інтернету речей окремо та в сукупності здатні привести до трансформаційних змін у системі публічного управління та зробити її більш ефективною.

Беззаперечним є той факт, що цифровізація є одним із важливих факторів підвищення ефективності процесу реалізації політики держави та її регіонів. Вплив цифровізації на органи влади, які реалізують державну й регіональну політику, відображається не тільки в зміні способу дій публічних службовців та

їх взаємодії з громадянами, але й у впровадженні цифрових інноваційних інструментів у діяльність органів влади. Отже, цифрова трансформація системи публічного управління повинна ґрунтуватися на виконанні комплексу дій, спрямованих на поліпшення і модернізацію усіх її процесів, та впровадженні інформаційно-комунікаційних технологій з метою підвищення результативності діяльності органів влади і, як наслідок, якості публічних послуг. За цих умов публічні службовці повинні взяти на себе нові ролі і обов'язки, і, отже, повинні бути готовими освоїти інноваційні технології та здобути цифрові компетентності.

Швидке поширення цифрових технологій в усі сфери країни та умови воєнного стану в Україні вимагають оперативного впровадження інноваційних процесів у діяльність органів влади та підвищення їх дієвості. У цьому контексті слід зауважити, що без впровадження відповідних інновацій у систему публічного управління органи влади не зможуть забезпечити надання якісних публічних послуг населенню, а в країні неможливо буде здійснювати ефективну державну й регіональну політику. Треба наголосити також на тому, що використання того чи іншого інноваційного інструменту, управлінської технології, підходу до управління, форми, методу роботи органів влади на практиці повинне базуватися не тільки на урахуванні накопиченого світового досвіду і наявних фінансових ресурсів, але й на урахуванні особливостей їх роботи, що забезпечить дієвість і результативність здійснення інноваційної діяльності органами влади. При цьому дієвість інноваційної діяльності органів влади полягає у створенні сприятливих умов для реалізації ефективної державної й регіональної політики відповідно до стратегічних цілей і завдань держави при мінімальних витратах на здійснення цієї політики шляхом удосконалення роботи органів влади.

Базуючись на наукових дослідженнях провідних вчених [1 – 5 та ін.] та враховуючи особливості цифрового розвитку України, запропоновано шляхи інноваційного розвитку публічного управління для здійснення ефективної державної й регіональної політики в Україні на засадах цифровізації: реалізація

інноваційної кадрової політики в органах влади, яка буде спрямована не тільки на посилення професійної спрямованості та активізацію праці потенційних впроваджувачів нововведень, але й на створення мотиваційного середовища для інтенсифікації процесів впровадження інновацій, від чого залежить ефективність державної й регіональної політики; використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення рівня професійної мобільності службовців під час інноваційної діяльності; запровадження управлінських інновацій органами влади для підвищення спроможності громад і зменшення дефіциту місцевих бюджетів; активізація проєктної діяльності органів влади; удосконалення інституційного забезпечення інноваційної діяльності в органах влади на основі створення офісів інноваційної діяльності, функціонуючих за матричним принципом в організаційній структурі управління органом влади, для підвищення ефективності процесу координації і підтримки цієї діяльності в органах влади та раціонального використання соціально-економічного потенціалу регіонів в Україні; впровадження маркетингових інструментів в діяльності органів влади з акцентом на перевагах територіального маркетингу для забезпечення розвитку регіонів та підвищення їх конкурентоспроможності і привабливості. У роботі також наголошено, що для впровадження інновацій, що пов'язані з цифровізацією публічного управління, обов'язково слід оцінювати цифрову зрілість публічних службовців та органів влади в цілому. Це дасть можливість отримати конкретні переваги на шляху цифрової трансформації: сформулювати цілісне уявлення про реальний та бажаний рівень цифрової зрілості органів влади; виявити латентний цифровий потенціал органів влади; розробити напрями удосконалення системи управління органами влади в умовах цифровізації.

Таким чином, у роботі доведено, що важливою передумовою стабільної роботи системи публічного управління в умовах воєнного стану є забезпечення результативного функціонування органів влади в країні, яке може бути досягнуто за рахунок здійснення дієвої інноваційної діяльності на засадах цифровізації. Авторами запропоновано шляхи інноваційного розвитку

публічного управління, які дозволять підвищити результативність публічного управління та досягти ефективності реалізації її державної й регіональної політики в Україні в умовах воєнного стану. Обґрунтовано, що для впровадження інновацій, що пов'язані з цифровізацією публічного управління, є доцільним оцінювати цифрову зрілість публічних службовців та органів влади в цілому. Усе зазначене дозволить підвищити дієвість системи публічного управління на засадах цифровізації й досягти високого суспільного розвитку в країні.

Література

1. Бакуменко В. Д. Особливості публічного управління та адміністрування: монографія / В. Д. Бакуменко [та ін.]. Київ: КНУКіМ, 2016. 167 с.

2. Лахижа М. Актуальні проблеми удосконалення публічного управління в Україні: зміни, реформування, модернізація, оптимізація, децентралізація, реструктуризація, перезавантаження. *Актуальні проблеми державного управління*. 2020. №1 (57). С. 18-28.

3. Obolenskyi, O., Shchokin, R., Romanenko, Ye., Zhukova, I. (2020) Current trends of public management in the modern world: economic and organizational aspects. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. № 34. PP. 413-420. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i34.215586>

4. Публічне управління та адміністрування у забезпеченні регіонального розвитку: монографія / Н. Л. Гавкалова, Г. М. Шумська, В. І. Мельник та ін.; за заг. ред. докт. екон. наук, професора Н. Л. Гавкалової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 390 с.

5. Шумська Г. М. Розробка напрямів забезпечення дієвості публічного управління як основи соціально-економічного розвитку України. *Бізнес Інформ*. 2023. № 1. С. 94 – 101.